

4. Лебедева Н.В. Адміністративно-правове регулювання взаємодії поліції з населенням на засадах партнерства. дис. ... доктор філософії: 081 / Н.В. Лебедева; наук. конс. В.І. Варивода; Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2021. 275 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/18703>
5. Логвиненко Б. О., Кравченко І. С. Взаємодія поліції та суспільства на засадах партнерства в діяльності підрозділів превентивної діяльності: Методичні рекомендації. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018.20 с.
6. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>
7. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22 червня 2000 року. № 1835-III. Дата оновлення: 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>

Мамчій Олексій Іванович
завідувач відділення первинної професійної
підготовки, спеціалізації та підвищення
кваліфікації ННІ ЗНПК Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ЯК СУБ'ЄКТ ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Необхідно визнати, що до теперішнього часу не відбулися ні «легалізація» (офіційне визнання), ні «суверенізація» (придбання самостійного статусу) галузі адміністративно-процесуального права, інакше кажучи, воно продовжує перебувати в положенні дитини, чие народження не зареєстрували, не забезпечили документами, що засвідчують його особу і закріплюють юридично значущі для нього факти [1].

Крім означеного питання, в теорії права залишаються і інші питання, відповіді на які ще не знайдені. В.Д. Сорокін обгрунтовано відзначав, що формування наукових уявлень про сутність процесу як фундаментальної правової категорії відбувалося на базі реально існуючого цивільного і кримінального процесів. Не випадково на перший план висувалося головна відмінна властивість цих видів процесу – їх юрисдикційна природа: вирішення спору про право (цивільний процес) і застосування примусу (кримінальний процес).

Останнім часом став помітно зростати інтерес вітчизняних правознавців до інших видів процесу: законодавчого, конституційного, особливо адміністративного.

Для протидії фактажу вчинення адміністративних проступків держава використовує весь наявний у нього арсенал економічних, організаційних і правових засобів впливу. Значне місце серед юридичних засобів впливу займають заходи адміністративної відповідальності. Їх застосування не тільки надає превентивний вплив на осіб, які скоюють адміністративні правопорушення, а й сприяє попередженню злочинів [2]. Заходи адміністративної відповідальності сприяють виявленню та усуненню умов та причин (детермінантів), що є тригером делінквентної поведінки осіб-порушників; появи у останніх стереотипів аномії та ілюзії безкарності.

Основним нормативним актом, в якому закріплені загальні принципи адміністративної відповідальності, ключові терміни, процесуальні правила розгляду справ про адміністративні правопорушення, їх підвідомчість, порядок виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення, є Кодекс України про адміністративні правопорушення [4].

Даний закон є рамковим, так як його основним принципам і положенням повинні відповідати приписи всіх інших національних, земельних і муніципальних нормативно-правових актів. Так, цей закон передбачає адміністративну відповідальність за безліч деліктів, у тому числі підвідомчих уповноваженим особам Національної поліції, серед яких є: порушення правил дорожнього руху, порушення громадського порядку та громадської безпеки та інше. Здійснення даного роду провадження у справах про адміністративне правопорушення, а саме дотримання всіх стадій, є ключовими процесуальними елементами виконання завдань передбаченого приписами Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Окрему увагу щодо здійснення юрисдикційної діяльності органами та підрозділами Національної поліції слід зосередити на такому виді юридичної відповідальності — дисциплінарної. Сутність дисциплінарного провадження, здійснюваного в Національній поліції, полягає в тісному, нерозривному зв'язку з дисциплінарною відповідальністю, оскільки без дисциплінарного провадження неможлива реалізація дисциплінарної відповідальності, яка має яскраво виражену превентивну спрямованість [1]. Мета дисциплінарного провадження похідна від мети дисциплінарної відповідальності, полягає у формуванні позитивної поведінки осіб, що проходять службу в Національній поліції. Із цього випливає, що здійснення дисциплінарного провадження безпосередньо впливає на стан дисципліни і законності в Національній поліції.

Чим якісніше здійснення дисциплінарного провадження, тим вище рівень дисципліни і законності серед особового складу Національній поліції. Попередження та припинення дисциплінарних проступків не

може бути результативним, якщо не розроблений у необхідній мірі інститут дисциплінарного провадження [3]. Цілком очевидно, що позитивна результативність дисциплінарного провадження, тобто ступінь досягнення його мети, більшою мірою залежить від удосконалення його правового регулювання. Разом із тим у даний час, не дивлячись на те, що дисциплінарне провадження є за своєю природою юрисдикційним, можна констатувати неповноту його правового регулювання, що створює певні труднощі в правозастосовній діяльності, призводить до порушення прав осіб, що притягаються до дисциплінарної відповідальності [4].

Загальнотеоретичний аналіз підходів до розуміння поняття «адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України», виокремлення його сутності, встановлення ознак адміністративно-юрисдикційної діяльності як базових елементів, що формують його сутність, окреслення основних напрямів адміністративно-юрисдикційної діяльності Національної поліції України дали підстави сформулювати висновки про те, що адміністративно-юрисдикційною діяльністю Національної поліції України є визначена чинним законодавством процедура розгляду адміністративних правопорушень уповноваженими на це поліцейськими без звернення до суду, що характеризується унормованістю, наявністю декількох суб'єктів, обов'язковістю прийняття рішення та притягнення до відповідальності до звернення до суду та іншими ознаками.

1. Про Національну поліцію : закон України. – Київ : Паливода А. В., 2015. – 104 с.
2. Кузьменко О.В. Курс адміністративного процесу. К.: Юрінком Інтер, 2013. 208 с.
3. Апаров А.М. Поняття і особливості адміністративної юрисдикції. Верховенство права. Международный науч. Журнал. 2016. № 2. URL: <http://sd-vp.info/2016/ponyattya-i-osoblivosti-administrativnoyi-yurisdiksiyi/>.
4. Мартинюк О.Г. Дисциплінарні провадження в органах прокуратури: теоретичні аспекти. Наук. Вісник Херсон. держ. ун-ту. 2017. № 2. Т. 2. С. 41–43.

Миронюк Роман Вікторович
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичного наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ ВІДЧУЖЕННЯ МАЙНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Адміністративно-правові засади примусового відчуження майна для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності закладені в статті 41 Конституції України, в якій визначено що «примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості» [1]. Ці підстави є виключними, при їх наявності може бути порушено одне із основних конституційних прав – право приватної власності. Необхідність примусового відчуження майна для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності виникає у всіх цивілізованих спільнотах які прагнуть до розвитку, а його порядок урегульовано на рівні Конституції та законів.

Примусове вилучення майна з мотивів суспільної необхідності здійснюється як виняток в період введення надзвичайного стану для ліквідації негативних наслідків, які стали підставою надзвичайного стану (оповзні, повені руйнівного характеру, значне поширення площ пожеж, техногенні явища та катастрофи). Як виключення примусове вилучення майна з мотивів суспільної необхідності може здійснюватися в період введення воєнного стану, наразі необхідність запровадження якого була викликана введенням на підставі Указу Президента України від 24 лютого 2022 року №64 «Про введення воєнного стану» у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України [2]. Саме в п.3 цього документу, на вимогу законодавства визначено можливість у разі необхідності обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права власності, передбаченого статтями 41 – 44 Конституції України.

Введення воєнного стану в Україні ставить нові виклики перед Україною, які за 30-річну історію існування сучасної незалежної України виникають вперше і зумовлюють застосування критичних (не властивих нормальному розвитку держави) норм, реалізація яких може через обмеження певних прав громадян забезпечити належну обороноздатність країни, створити можливості для відсічі збройної агресії та забезпечити конституційні права громадян, зокрема в тому числі на захист їх права власності.

У зв'язку з цим виникає необхідність повернутись до наукового аналізу вітчизняного законодавства, вітчизняної практики застосування такого заходу відсічі збройної агресії під час воєнного стану як примусового вилучення майна для суспільної необхідності.

Правові відносини, що виникають з приводу примусового відчуження майна в умовах правового